

ŽENA NA RADU IZVAN KUĆE: DA ILI NE?

Draga i mnogo poštovana braćo!,

ovim postavljenim pitanjem o radu žene izvan kuće otvaramo temu naše današnje hutbe u petak, 28. muharrema, 1436. hg / 21. novembra, 2014. Za uvod proučimo 23. ajet iz sure El-Isra':

"We kada rabbuke..." "Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje ili oboje kod tebe starost dožive, ne reci im ni:"Uh!" i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim!"

Mi, u citiranom ajetu, vidimo da je odmah uz klanjanje Allahu dž.š. istaknuto činjenje dobra prema roditeljima popraćeno "riječima poštovanja punim" dakle bez uvreda, grubih riječi, čak i bez uzvika:"Uh!"

Ovaj ajet ne govori samo o djeci u odnosu prema roditeljima nego i o uzvišenosti roditeljstva i odgajanja koje kao posljedicu ima zasluženu pažnju i iskazano poštovanje djeteta prema svome roditelju.

Kako je uobičajeno u podjeli rada i zadataka u porodici muškarac je većim dijelom usmjeren prema vani a manjim prema kući i porodici, dok je kod žene to obrnuto. Uloga žene majke neobično je velika, pa se u našem narodu popularno kaže: "Tri ćoška kuće leže na leđima žene, a jedan na leđima muža."

Međutim, mi živimo u svijetu koji bez mnogo prosuđivanja, gotovo u svim sferama, kida veze sa tradicionalnim, pa tako i u sferi braka i porodice. Pa se danas žena, također i mlada majka, našla za fabričkim strojem 'rame uz rame' sa muškarcem, izvan njene kuće što je izazvalo niz neočekivanih promjena u braku i porodici. Navodimo samo neke od njih: imamo najprije oslabljenu bračnu vezu koja nerijetko završava razvodom, žena postaje osamostaljenom, slobodnom i nerijetko neodgovornom, smanjuje se broj djece na prosjek od dvoje djece po bračnom paru, vidimo zatim djecu zbog roditeljskog odsustvovanja udaljenu iz majčine i očeve blizine, djecu i čuvaju i odgajaju drugi pa od tuda imamo krizu i u odgoju i u vjeri.

Iz ovih, i drugih nenabrojanih razloga danas se sve češće govori i o tome da bi ženu trebalo ponovno vratiti u kuću i vezati je čvršće uz muža i djecu. Polahko se gubi slika: Žena temelj kuće, dobra supruga i brižna majka, a nastaje nova slika koja je oslikava na način: Žena iscrpljena radom izvan kuće u nemogućnosti da bude ugodna supruga i kompletna majka odgojiteljica.

Pa ipak, ova razapetost žene između fabrike i kuće, unatoč poteškoćama, i dalje uporno opstaje. Opisujući razloge za ovo nalazimo niz odgovora: nedovoljno novca usljed povećanih rashoda porodice kao posljedica rasta 'potrošačke groznice' koja se posljednjih godina kod nas sve više pod naše krovove uvlači; potom zaduženost porodice jer se poklapaju kod mladih trajno rješavanje stambenog pitanja sa rađanjem i podizanjem djece; tu je kod mladih parova i uspon u karijeri; dok obrazovane žene s pravom postavljaju pitanje tipa: Ako sam tolike godine provela u školovanju i studiranju, zašto da ostajem zatvorena u četiri kućna zida?! Potom, mi imamo i niz poslova koje mnogo bolje i uspješnije od muškaraca rade žene kao što su rad sa djecom u jaslicama i vrtićima, učiteljice, njegovateljice u staračkim domovima, ljekarke i medicinske sestre u bolnicama na porodiljskim i pedijatrijskim odjeljenjima. Međutim, mi imamo u potrebi za radom i iskazanu želju da se žena u braku oslobodi novčane, a potom i druge ovisnosti o mužu. Ona hoće da se već u startu zna šta je njeno, a šta muževljevo, da ima svoj novčanik, svoj bankovni račun i da sa njime kao i sa svojim vremenom raspolaže posve slobodno. Imamo i ženine roditelje, posebno majke koje neprestano ponavljaju kako su imale promašen život jer se nisu emancipovale, bile u kući u brojnoj zajednici i bile poslušne svome mužu i njegovim roditeljima, pa sugerišu svojim kćerkama da budu neovisne, slobodne i da se zaposle i imaju svoj novac. Ma koliko je mučan položaj mlade zaposlene majke ona

ne želi da napusti ovaj dvostruki kolosjek. Iz razgovora sa mladim majkama koje su na nagovore muževa napustile rad izvan kuće osjeća se i prinudnost i žal u odvojenosti od fabrike. Rijetke su žene koje su zadovoljne da budu dobre supruge i brižne majke pune strpljivog rada sa djecom i da nisu uposlene izvan kuće.

Mi uobičajeno kada govorimo o majci i djetetu onda ne govorimo samo o tome kome će se dijete dati na čuvanje nego je riječ i o tome ko će ga odgajati kada majka nije tu? Islam teži za uravnoteženim odgojem: tjelesnog, intelektualnog, duhovnog i moralnog u djetetu - budućem čovjeku na kojem za trajno ostaju tragovi njegove majke, oca i učitelja. Zato su bitna pitanja o tome kakav će dijete biti vjernik, da li će biti islamskog držanja i ponašanja, hoće li se u njemu razviti svi intelektualni potencijali i njegove nadarenosti, da li će se u njegovu biće unijeti dovoljno ljubavi i topline. Moramo znati da djete od odraslih uči oponašajući ih i zato je veoma važno znati kome se dijete povjerava u ruke. Muslimanska porodica mora uz to znati da je dijete dato roditeljima na povjerenje da na njega prenesu islamske vrijednosti i tako ispune zadaću kojom ih je sam Bog zadužio. Odgoj u porodici u islamu je toliko istaknut da u slučajevima nesposobnosti roditelja da dadne djetetu kvalitetan odgoj šeriatsko pravo predviđa angažovanje unutar takve porodice lica sposobnog za pružiti odgoj djetetu. Zato u "Ihju" El-Gazali pišući o odgoju djeteta između ostaloga veli i ovo: "Roditelju je dijete povjereno na odgajanje. Čisto srce djeteta to je dragocijeni dijamant. Učimo li ga dobru, i navikne li se na dobro postat će sretno na ovom i na budućem svijetu. Međutim, uči li se dijete zlu, i navikne li se dijete na zlo postat će nepokorno poput divlje zvijeri, i bit će uništeno."

Tragajući za kvalitetnim rješenjima za ovo pitanje kada je žena odsutna iz kuće nailazimo na nekoliko izlaza vrijednih pažnje. Najprije bi to bio "nana servis". Muževljeva ili ženina majka u ulozi čuvanja i odgajanja vlastitih unučadi. Ovo se u praksi pokazalo kao veoma povoljno rješenje. Riječ je o najbližem srodstvu i prema tome tu su i ljubav i pažnja u najvećem stepenu prisutni, i koja majka ima sreću da je nana u snazi, pobožna, a uz to i obrazovana i da želi da učestvuje u brizi o unučadima i njihovom odgoju, to je najbolja zamjena u vrijeme majčinog odsustvovanja iz kuće. Ali, u pogledu "nana servisa" javljaju se i poteškoće. Jedna je da su nane zaposlene izvan kuće i još nisu postale penzionerke da bi mogle preuzeti staranje o unucima. Drugu poteškoću čini to da su nane često osobe koje su loše vjernice, a uz to i neobrazovane, pa osim čuvanja djece nešto više nisu kadre podariti. Treću poteškoću čini činjenica da žene u tzv. trećoj dobi žele da konačno budu slobodne i posvećene same sebi jer prirodno sa godinama dolaze i slabost i bolest.

Drugi izlaz je u jaslicama i vrtićima islamskog tipa. Međutim, ustanova ovoga tipa, premda neophodne, veoma je malo i projekti njihovog šireg uspostavljanja stvar su budućnosti. Ovdje je važno spomenuti veliki broj neuposlenih mladih svršenica naših medresa, odgojiteljica i pedagoginja koje se mogu korisno angažovati na poslovima čuvanja i odgoja djece. Osim njih mogu se angažovati i druge osobe od povjerenja da bi im se mogla dati djeca na odgoj i čuvanje.

U zaključku možemo konstatovati da je općenito svijest naših očeva i majki o nužnosti odgoja u vjeri u našim porodicama još uvijek na niskom nivou. Otuda i onda kada nužda ne zahtijeva žena teži da je izvan kuće, a u vrijeme njenog odsustvovanja dijete se, bez mnogo truda i brige prepušta bilo kome na čuvanje jer je briga o čuvanju istaknutija od brige za odgojem. Posljedice ovakvog stanja trpi i porodica, i džemat, ali i društvo. Istinski spas za sve nas, neprestano mislimo na to, sadržan je u posluhu i primjeni riječi Allahovog dž.š. Poslanika a.s. koji je rekao: "Roditelj svome djetetu ne može dati u naslijeđe ništa bolje nego što je to dobar odgoj!" (Et-Tirmizi)

Molimo Svevišnjeg Allaha dž.š. da nam u djeci našoj pokloni najveće dobro i spas. Čast i priznanje na ovome svijetu, a sutra na Ahiretu zaštitu od Džehennema, amin.